

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Toimintaympäristökatsaus

Kevät 2025

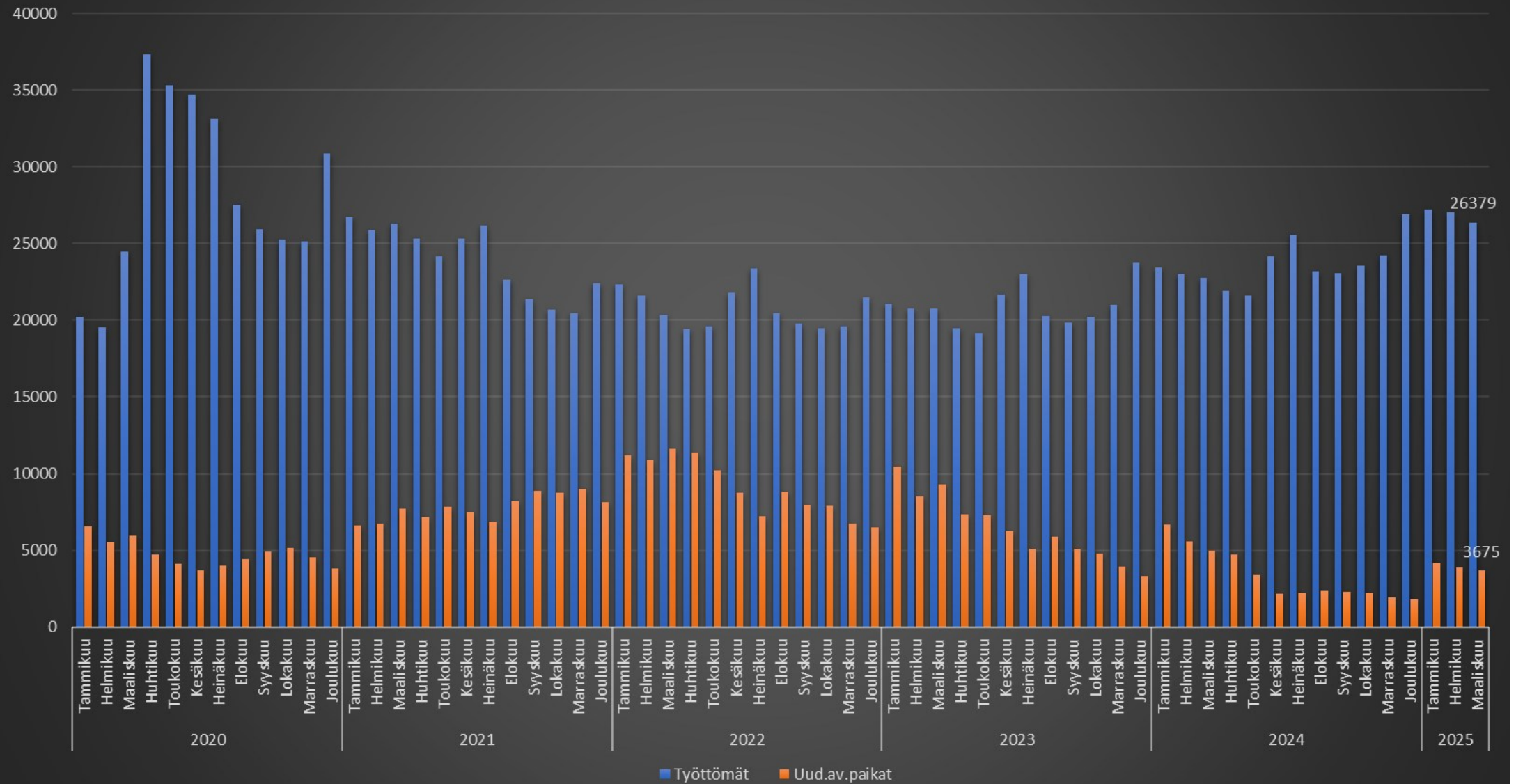
VARSINAIS-SUOMI

Timo Vahtonen

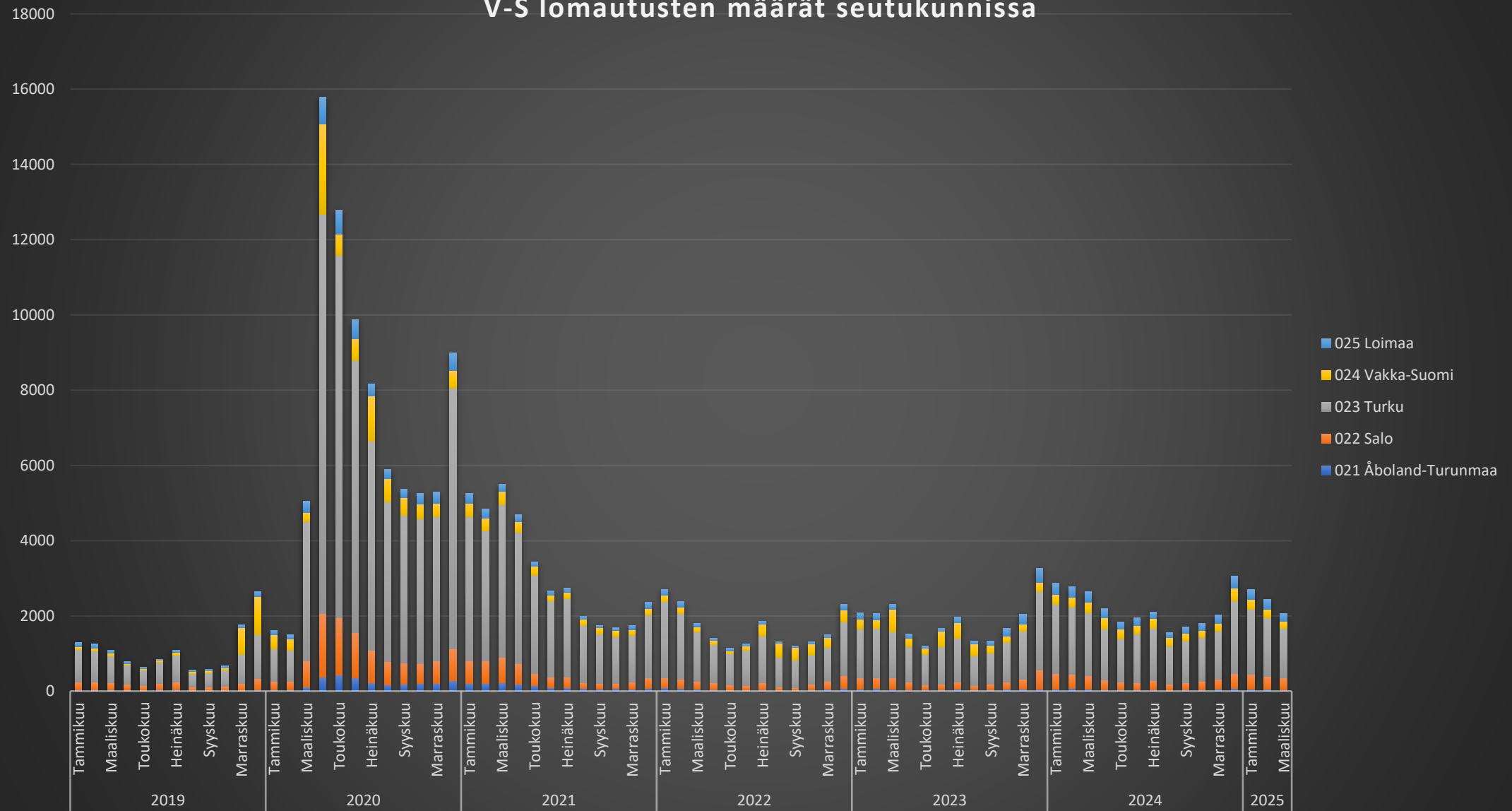
Yleistä näkymistä (Varsinais-)Suomessa

- Taloudellisen nousun ennakoidaan lähtevän laajalla rintamalla vasta vuoden loppupuolella liikkeelle (Suomeen ennakoitu pientä kasvua koko vuodelle)
- Toimialoista hyvin menee hyvin V-S:ssa meriteollisuudella, lääketeollisuudella ja ICT:llä ja niillä näkymä myös hyvä eteenpäin
- Muilla toimialoilla takkuisempaa, mm. rakennusteollisuus vieläkin kuopassa ja SOTE-ala säästöjen kourissa
- Työttömyyden kasvu ollut V-S:ssa alkuvuodesta valtakunnan voimakkainta
- Pahiten osunut pitkäaikaistyöttömien, korkeakoulutettujen, nuorten ja naisten työttömyysryhmiin
- Avoimien työpaikkojen määrä ollut loppuvuoden todella alhaalla, nyt hiukan noussut trendinomaisesti alkuvuonna
- V-S:ssa ongelmia: yritysten investointien puute ja TKI-puolen panostukset
- **Uhkakuvana USA:n EU:lle asettamat rajut tullit ja niiden käynnistämä kauppasota !**

Uudet työpaikat vs. työttömät/ koko V-S

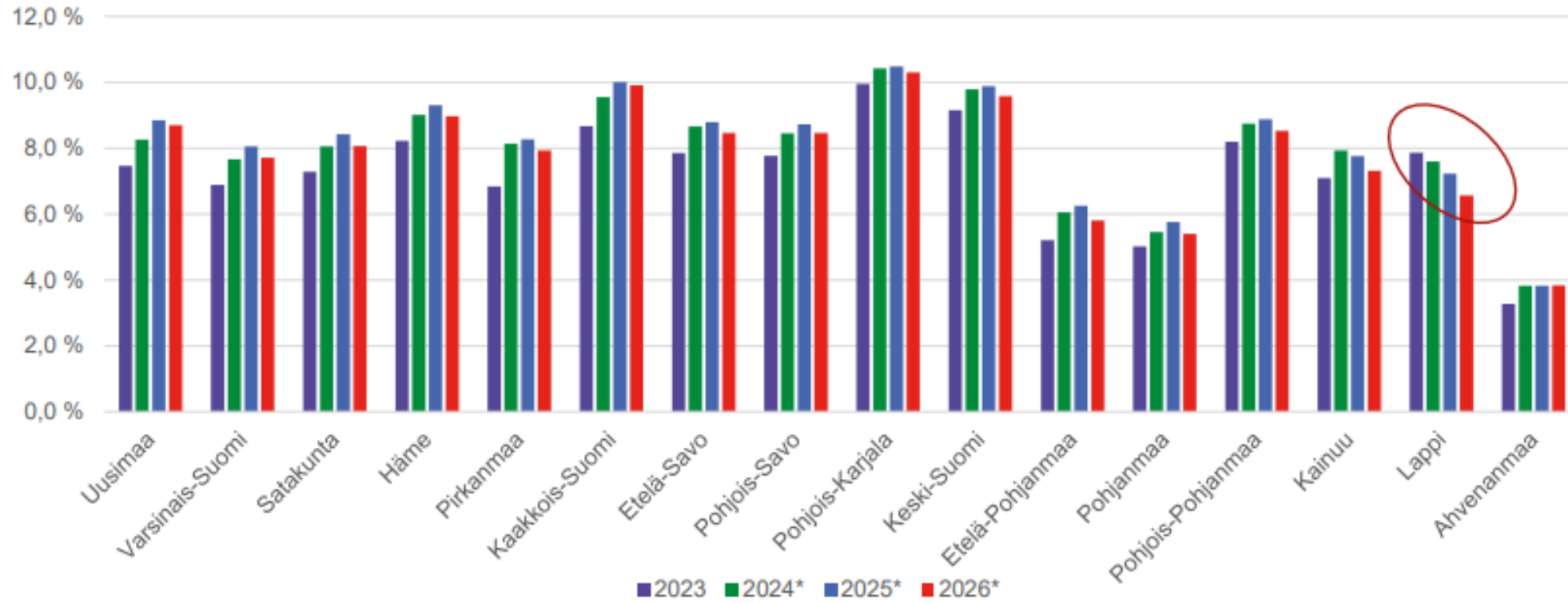
V-S lomautusten määrät seutukunnissa

Lappi on ainoa alue, jossa työttömyys laskee tasaisesti

Työttömien työnhakijoiden osuus 15-64 v. väestöstä ELY-alueittain

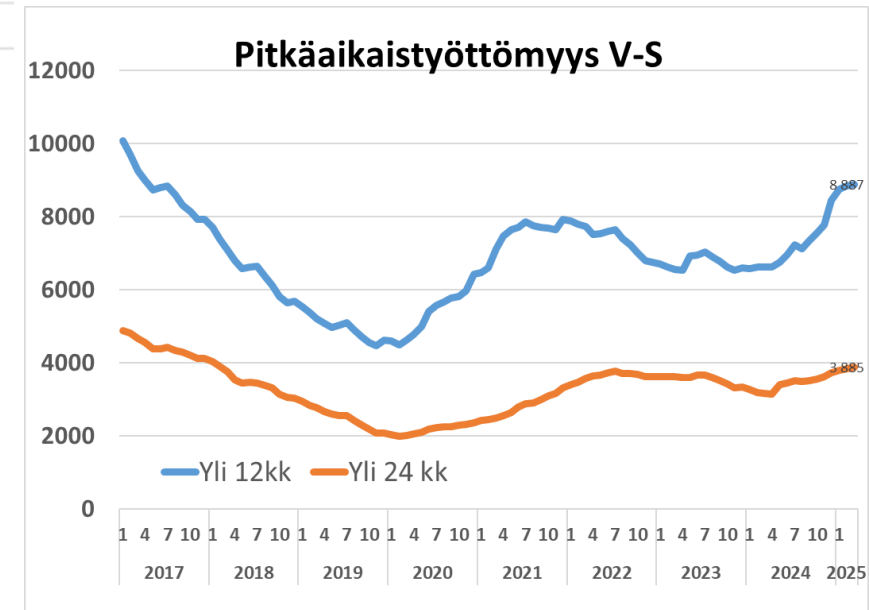

Työttömyyden ryhmät/ vuosimuutos

I TILANNE KUUKAUDEN LOPUSSA	2024	2025	HENK.	%	
					kk:n aik
A. TYÖNHAKIJAT					%
D. TYÖTTÖMYYDEN RAKENNE					
1. Työttömät naiset	8896	10964	2068	23,2	-1,6
2. Työttömät miehet	13856	15401	1545	11,2	-2,9
3. Alle 25-vuotiaat työttömät	2576	3098	522	20,3	-3,2
4. Yli 50-vuotiaat työttömät	8002	9068	1066	13,3	-0,9
5. Pitkäaikaistyöttömät	6612	8887	2275	34,4	0,5
6. Ulkomaalaiset työttömät	3564	4161	597	16,8	-2,6

	2024	2025	Muutos	
Alempi perusaste	412	401	-11	-2,7 %
Ylempi perusaste	4 155	4 621	466	11,2 %
Toinen aste	10 938	13 002	2 064	18,9 %
Erikoisammattikoulutusaste	159	179	20	12,6 %
Alin korkea-aste	1 224	1 393	169	13,8 %
Alempi korkeakouluaste	2 026	2 475	449	22,2 %
Ylempi korkeakouluaste	1 477	1 952	475	32,2 %
Tutkijakoulutusaste	148	187	39	26,4 %
Koulutusaste tuntematon	2 213	2 169	-44	-2,0 %
Yhteensä	22 752	26 379	3 627	15,9 %

28.5.2025 Timo Vahtonen

Teknologiateollisuus

- Tilanne varovaisen toiveikas ja suhdannesykli hitaasti paranemassa
- Investoinnit edelleen alhaalla
- Henkilöstömäärän nähdään vielä supistuvan
- Osalla yrityksistä menee ihan hyvin (ICT, meri, puolustus) – osalla huonommin
- Yhdysvaltain tempoileva kauppapolitiikka ja mahdollinen kauppasota hidastavat alan elpymistä ja vaikuttavat erityisesti investointihalukkuuteen
- Saksan talouden elvytyspaketti voi antaa toimialalle hyvää positiivista kierrettä
- Sandvikin 68 milj. €:n tilauksesta puolet tehdään Turussa (2026-2030)
- v. 2024 Varsinais-Suomen liikevaihto +6% vrt.2023 (maakunnista paras)

Meriteollisuus

- Turun Meyerilla ja alihankkijoilla töitä vuosikymmenen loppuun asti, mikäli Royal Caribbeanin optiolaivat toteutuvat
 - Karibian risteilijämatkustus kovassa buumissa!
 - Haasteena USA:n kaavailemat tullit ja 2.asteen koulutussäästöt
- Elomaticille reilun 100 miljoonan €:n tilaus tutkimusjäänmurtajan suunnittelusta ja kehittämisestä Saksan valtiolle
 - Jäänmurtajatilauksia tulossa kilpailutukseen paljon lähivuosina
- Uudenkaupungin Työveneelle 110 milj. €:n tilaus luotsialuksen suunnittelusta ja rakentamisesta (sis. optiolaivan) Belgiasta sekä kahdesta akkuhybridimatkustaja-aluksesta tilaus Ruotsista (tilaus yli 20 milj. €)
- Marine Alutechille 5 rajavalvontaveneen tilaus Malesiasta (samanlaisia menossa jo Tanskaan ja Kreikkaan/ kappalehinta 3-4 milj.€) ja 2 Liettuaasta (tilaus 22 milj.€)

Valmet Automotive/ loncor

- Autoalan globaali matalasuhdanne painaa kysyntää edelleen → VA joutunut sopeuttamaan toimintaansa tähän
- Trumpin määräämät 25% tullit EU:n autoille huono uutinen VA:lle
- VA:n valmistuksessa kahta Mercedesen mallia: AMG-urheiluautoa ja A-sarjaa, jonka valmistussopimus ulottuu enää v. 2025 saakka (mersua viedään paljon Yhdysvaltoihin)
- Akkujenvalmistus yhtiöitetty omaksi liiketoiminnakseen loncor-yhtiöön – tarkoitus keskittyä myös muiden ajoneuvojen akkuihin henkilöautojen lisäksi.
- loncor ilmoitti koko yhtiötä koskevista muutosneuvotteluista helmikuussa – yt:t päättyivät huhtikuussa: 124 hengen vähennys (64 Ukin tuotannosta + 60 toimihenkilöä Ukista ja Salosta)

Rakennusteollisuus

- Rakennusalan pohjakosketus on jo nähty
- Vuoden loppupuolella odotetaan jo kasvua – RT:n ennuste kaikille rakentamisen lajeille on positiivinen (kasvu ~ 4%)
- Vaparaahoitteinen rakentaminen ollut historiallisen alhaisella tasolla ja korjausrakentaminen sukeltanut myös → Julkinen rakentaminen paikannut V-S:ssa pudotusta kohtuullisen hyvin
- Isompia julkisia hankkeita: musiikkitalo Fuuga, Paraisten sillat, Turku-Kupittaa kaskoisraide, Turun sataman matkustajaterminaali
- Tämän lisäksi paljon myös oppilaitosten, päiväkotien ja sairaaloiden rakentamista
- Korjausrakentamisen puolella alkanut jo pientä elpymistä tapahtua taloyhtiöiden pakollisten remonttien kohdalla
- V-S:n Pk-rakennusliikkeillä mennyt mukiinmenevästi – isot liikkeet kuten NCC, Skanska vaikeuksissa
- MAL-päätös vauhdittaa ensi vuonna rakentamista + Raision keskustan uudelleenjärjestelyt – jopa 600 milj. €
- Rakennusteollisuuden vaikeuksilla ollut merkittäviä vaikutuksia erityisesti kauppaan ja palveluihin

Lääke- ja diagnostiikkateollisuus

- Näkymät lääkeyhtiöiden osalta valoisat !
- **Lääketeollisuus ry.**: Investoinnit Suomeen 2024: 460 milj.€ → toimintaympäristön kehittämistä ja investoinnit 2030 mennessä 1 mrd €:a
- Diagnostiikka sopeuttanut toimintaansa → nyt taas kysynnässä ja työllisyydessä parempia merkkejä näkyvissä
- Lääkekehityskeskus arvioinut eri lääkeprojekteja – 1. investointi tehty jo (Pharma Oy)
- **Bayer**: moderni ja pitkälle robotisoitu tehdas vihitty käyttöön (250 milj. €) – Ehkäisykierukka Mirenan myynti v. 2024 yli 1,2 miljardia €.
- **Orionin** kaikki liiketoimintayksiköt kasvoivat viime vuonna
- **Orion/Bayer**: eturauhassyöpälääke Nubeqan ylitti myynnissä jo 1 Mrd. €:n rajan v. 2024
- **Biovian**: Biologisten lääkkeiden tehdas Turun Itäharjulle (50 milj. €) – toiminta alkamassa. Yritys hakee kasvua 2025 hyvien näkymien siivittämänä

Sosiaali- ja terveysala

- Avoimien työpaikkojen radikaali määrän pudotus kaksi vuotta peräkkäin
- VARHA:ssa käyty useat yt-neuvottelut 2024 – organisaatiomallin keventäminen (johto- ja tukipalvelut)
- Aluehallitus: koko vuoden 2025 kestävät yt-menettelyt käsittäen koko henkilöstö (23 t.), myös asiakastyötä tekevät
- 2025: lähes 200 miljoonan sijoitukset VARHAN rakennusinvestointeihin
- Heijastuu yksityiselle puolelle ostopalvelujen käytön vähentymisenä → yt-prosesseja myös yksityisellä puolella

MARA

- Matkailukesästä odotetaan kohtuullisen hyvää
- Haasteena talouden matalasuhdanne
- Hotelli/kylpylähankkeita:
 - *Hotellivaraus Turun ratapihalle tapahtuma-areenan yhteyteen (Strawberry-ketju)*
 - *Kauppatorin ylälaitaan hotelli (Liedon säästöpankkisäätiö)*
 - *Naantalin uusi Boutique Spa -hotellia (saksalainen Kurland GmbH)*
 - *Luonnonmaalle hotelli (ranskalainen Vinci SA)*
 - *Raisio ja Parainen havittelevat myös hotelliprojekteja*
- Matkailusesonkia olisi mahdollista pidentää asiakasvirran puolesta
- Kesäsesonkina koettaneen tutusti pulaa ainakin kokeista ja tarjoilijoista

Investoinnit logistiikkaan

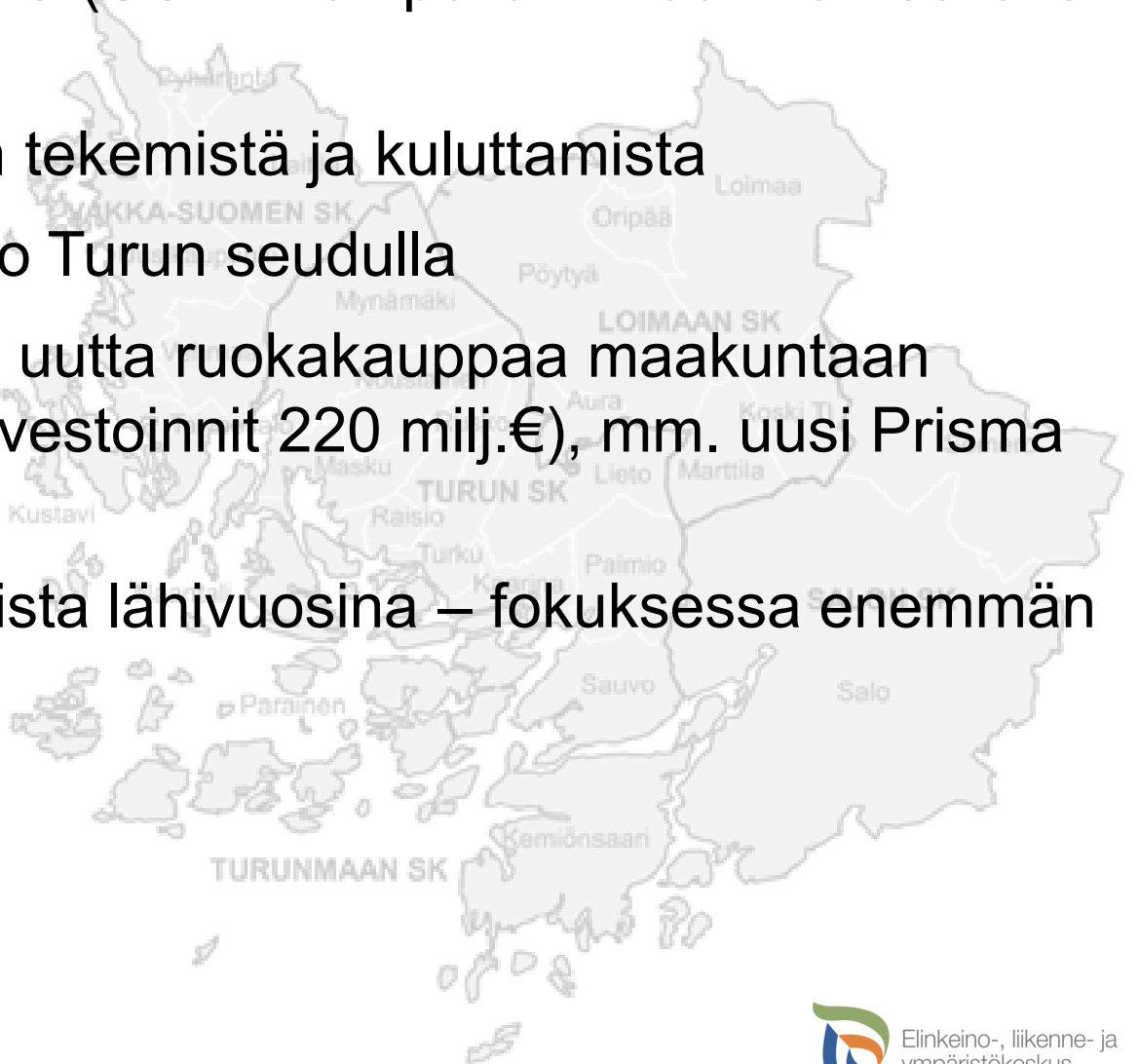
- Turun kehätien E18 (235 milj.€) ja Paraisten väylän (110 milj. €) rakentamisen aloitus ensi vuonna → käynnistää Raision kaupungin keskustan uudistamisen (jopa 600 milj.€) pidemmällä aikavälillä
- Turun sataman matkustajaterminalikokonaisuutta aloitettu rakentamaan. Origami-yhteisterminali valmis loppuvuonna 2026
- 5-kerroksisen Parkkitalo Logohubin rakentaminen käynnissä, jonne asemapalvelut siirtyvät väliaikaisesti sen valmistuttua (2026 loppu)
- Paraisten siltojen uusinta käynnissä (Kirjalansalmi, Hessund & Kuusisto)
- Teiden päällystyksiin lisärahoitusta – päällystysmäärät kohtuullisella tasolla

Vihreä siirtymä

- Green North Energy (GNE) suunnittelee 600 milj. vety- ja ammoniakkilaitosta Naantaliin
- GNE suunnittelee koekäyttöä vuodelle 2027 ja täyttä toimintaa 2028. Yhtiö sai loppuvuodesta ranskalaisen Meridiamin kumppaniksi (Tuki loppukehitykselle ja toteutukselle)
- Liquid Wind ja Turun Seudun Energiahuolto suunnittelevat 500 milj. metanolilaitosta Naantaliin GNE:n viereiselle tontille
- Elisa suunnittelee Raisioon vihreää energiaa hyödyntävää datakeskusta (Fingrid – riippuvuus)
- Naantalin hankkeet kuten myös datakeskus nojaavat Fingridin voimalinjahankkeeseen ja isoon tuulipuistoon
- Uudenkaupungin Kalantiin rakennetaan suurta aurinkopuistoa (valmis kesällä) ja akkuvarastoa, muita aurinkovoimalahankkeita monta suunnitteluvaiheessa
- Pöytyälle suunniteltu teollisen mittaluokan biokaasulaitoshanke keskeytettiin – uusi paikka löytyi Oripäästä!
- Gasgridin kaasunsiirtoverkko suunnitelmissa kulkea Loimaan seutukunnan läpi

Kauppanala

- Kuluttajien luottamuksen taso alhaalla (USA:n tempoilu + maailman sekava tilanne)
- Kevät ei suosi isompien hankintojen tekemistä ja kuluttamista
- Asuntokauppa piristynyt jo hieman jo Turun seudulla
- Turun Osuuskauppa aikoo avata 12 uutta ruokakauppaa maakuntaan seuraavan viiden vuoden aikana (investoinnit 220 milj.€), mm. uusi Prisma Naantaliin (valmis 2026 keväällä)
- Kesko rauhoittaa kauppojen avaamista lähivuosina – fokuksessa enemmän kauppojen kehittäminen

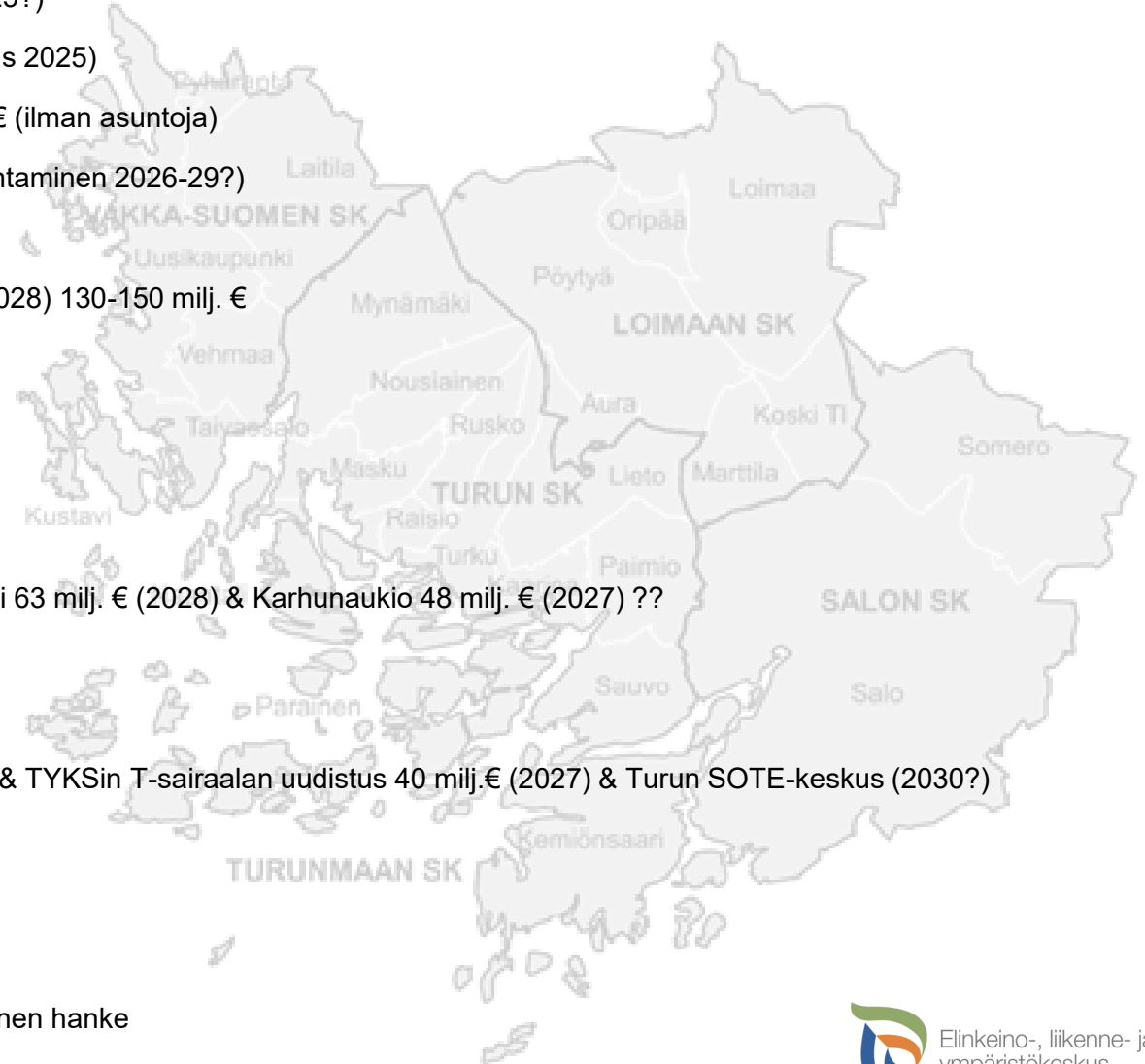

Alkutuotanto

- Viljojen satokausi 2024 oli hyvä – haasteita marjantuotannossa
- Syyskylvöisiä kasveja saatiin kylvettyä hyvin ja ne myös talvehtineet hyvin
- Viljakasvien hinnat alhaisia tuotantokustannuksiin nähden (ongelma!)
- Suomessa maataloustuotteiden hinnat ovat EU:n alhaisimpia
- Maatalouden haasteena myös kiristynyt lainapolitiikka
- Laatu järjestelmät ruokasektorilla yhtä tärkeämpiä (läpi tuotantoketjun)
- Puun kysyntä jatkunut tasaisena – puun hintaa kannatelleet pääosin keskeytyksissä ollut tuonti ja lisääntynyt energiakäyttö

(Suunniteltuja) julkisia investointeja ja hankkeita

- Kehätien E18-remontti (Raision tunneli, valtatie 8 liittymä) – arvio 235 milj. € (aloitus 2025-26)
- Paraisten väylä Kurkelan ja Kuusiston välille – arvio 110 milj. € (aloitus 2025?)
- Turun sataman matkustajaterminaalikokonaisuus – arvio 172 milj. € (aloitus 2025)
- Ratapihan elämyskeskuspäätökset (kumppanuushanke)? - arvio 240 milj. € (ilman asuntoja)
- Historian ja tulevaisuuden museon eteenpäin vienti – arvio 26 milj. € (rakentaminen 2026-29?)
- Musiikkitalon toteutus 73 milj. € (valmis 2026)
- Kupittaaan kärki +Taito kampus & pysäköintilaitos (päättös 2024 ja valmis 2028) 130-150 milj. €
- Kaarinan Valkeavuoren kampus, 37 milj. € (valmis 2025)
- Raision Tiedonpuiston koulu 44 milj. € (2025)
- Naantalin Kalevanniemen kampus ja monitoimihalli yli 20 milj. € (2026)
- Turun päiväkodin päiväkodit ja koulut 17 milj. € (2024)
- Turun 3 isoa kouluhanketta; S:t Olafskolan 36 milj. € (2027), Linnakaupunki 63 milj. € (2028) & Karhunaukio 48 milj. € (2027) ??
- Uudenkaupungin monitoimitalo Winter 90 milj. € (2025)
- ÅA:n säätiön Astra-kampus yli 30 milj. € (2025)
- TYKS:in kompassisairaala I vaihe 71 milj. € (2024) ja II-vaihe 87 milj. € (?) & TYKSin T-sairaalan uudistus 40 milj. € (2027) & Turun SOTE-keskus (2030?)
- Salon sairaalan uudistaminen 60 milj. € (2027)
- Salon uusi poliisitalo 15 milj. € (2025)
- Salon jäähallin uudisrakentaminen 8 milj. € (2025)
- Artukaisten liikuntakeskuksen jäähallihanke 30 milj. € (tavoite 2025) yksityinen hanke
- Halisten varävisilaitoksen rakentaminen 48 milj. € (2028)

28.5.2025, Timo Vahtonen

V-S:n isojen yritysten vienti USA:han

- Meyer Turku 3 risteilijän tilaus ja optio 2:sta USA:han
- Pemamek 10-20 %
- Teleste 13 %
- LM-Dental 5 %
- Orion 10 %
- Bayer vienti merkittävää USA:han (ehkäisykierukat)
- Valmet Autom. 5-10 % mersuista viedään USA:han
- Ioncor ?